

Izhaja vsak ponedeljek
in četrtek ob 8. uri
— predpoldne. —
Stane za celo leto 15 L.,
za pol leta 8 L., za četrt
leta 4 L. Za inozemstvo
celo leto 30 L.
Na naročila brez
doposlane naročnine se
ne oziramo.
Odgovorni urednik:
RIJHARD OREB.

GORIŠKA STRAŽA

Številka 90.

V Gorici, v četrtek 15. novembra 1923.

Letnik VI.

Nefrankirana pisma se
ne sprejemajo. Glasila
se računajo po dogovo-
ru in se plačajo vnaprej.
List. izdaja konsorcijski
"GORIŠKE STRAŽE"
Tisk. S. Spazzal
v Trstu.
Uprava in Uredništvo:
ulica Mameli 5.
(prej Scuole).

Oznanjevalci nove vere!

Ko se je «Goriška Straža» dvignila zoper poitalijančevanje slovenskih ljudskih šol in zaklicala javno, da je tako postopanje protivno naravnemu in božjemu pravu, so se oglasili brz slovenski odpadniki in začeli vpiti, da uganjamo «svetoskrunstvo», da zlorabljammo «najsvetejše čute» vere v nizke politične namene.

Cerkev je nad vsemi narodi, ona ne pozna ne Slovencev ne Italijanov ne Nemcev, ona se ne vtikuje v narodne boje in zato je po mnenju teh odpadnikov krščanstvu vseeno, ako se narodi in njihove šole zatirajo.

Krščanstvo se za narodne pravice ljudstva sploh ne sme brigati. Kdor presoja vero drugače, je «nepopolen ali pa je krivoverec in hudobnež, katerega naj se vsak pošten človek izogiblje.»

Da zamašimo usta tem predrznim jecljačem, hočemo navesti na tem mestu jasne besede italijanskega škofa Endriccija iz Trenta, ki jih je leta 1912. naslovil na duhovnike svoje škofije.

Besede trentinskega škofa.

V svoji okrožnici piše škof Endricci dobesedno:

«Raznarodovanje dežele pomeni nele greh proti naradni pravici, ampak tudi proti pozitivnemu pravu; zakaj raznarodovanje silno škoduje krščanski vzgoji mladine. Materni jezik je neizogibno sredstvo, da z njim poučujemo otroke v zvišenih resnicah, da govorimo otrokom na srce in da jih usposobimo za tednostno življenje.»

Besede italijanskega škofa niso prav nič meglene, temveč jasne, razločne in odkrite: RAZNARODOVANJE JE GREH, KDOR RAZNARODUJE, JE GREŠNIK.

To naj si gospodje odpadniki zapomnijo!

Katoliški duhovnik se mora za pravice ljudstva potegovati!

Okrožnica škofa Endriccija pravi nadalje tako-le:

«Mi, ki moramo skrbeti za versko in pravno blaginjo prihodnjih rodov, ne moremo ostati ravnodušni sprico poskusov raznarodovanja, zlasti ko gre za prvo vzgojo v LJUDSKIH ŠOLAH.»

Ali ste slišali besede škofa? Katoliški duhovnik ne sme biti brezbrizen, ravnodušen in mlaten, ko gre za raznarodovanje ljudstva. Ne kot narodnjak, temveč kot KATOLIK in DUHOVNIK se mora boriti za vzgojo otrok v materinem jeziku. In škof Endricci govori jasno, da primeš lahko z obema rokama: potegovati se mora duhovnik, zlasti ko gre za LJUDSKO ŠOLO. Vprašamo: ali ne gre v naših razmerah za LJUDSKO ŠOLO? Kaj sledi iz tega za nas? Kaj je naša dolžnost?

Stariši odgovorni pred Bogom.

In kako lepo piše škof Endricci o dolžnosti staršev! Čujmo njegove besede:

«Nič manj težke odgovornosti nimajo v tej reči starši, ki so ravno zato dolžni, da materni jezik ohranijo in se ga TRDNO držijo. NOBEN RAZLOG jih ne oprosti te dolžnosti, ki jim jo je naložil naradni zakon in ki jo je potrdila KRISTUSOVA POSTAVA. Vsako drugačno ravnanje bi pomenilo oropati otroke moralne možnosti, da se vzgojijo krščanski; in krščanska vzgoja je delež, ki ga mora vsak oče zapustiti otrokom.»

Trentinski škof govori razločno, naravnost, brez ovinkov. Starši imajo TEŽKO odgovornost pred Kristusom za pouk svojih otrok v materinem jeziku. Materinega jezika se morajo držati, toda ne morda mlačno in nemarno, temveč trdno. In NOBEN RAZLOG — pravi škof — jih ne more oprostiti te dolžnosti. To se pravi: ne preganjanje ne zanitevanje ne skrb za kruh in ne strah pred mogočniki tega sveta, ne grožnje in ne zapor jih ne more oprostiti te dolžnosti. Kdor bi DRUGAČE ravnal,

Kaj se godi po svetu?

Vse govori in razpravlja o ponesrečeni revoluciji v Nemčiji. Danes šele vidimo jasno, kakšne posledice bi bil imel prevrat Ludendorffa in Hitlerja, ako bi bil uspel.

Vislice in zapori.

Prišel je na dan tajni proglas, katerega je hotel objaviti Hitler po zmagi. Predvsem bi se bilo ustanovilo posebno sodišče za sovražnike domovine. Sodniki bi bili morali soditi obtožence samo o tem, če se nedolžni ali krivi. Ako so nedolžni, se izpustijo na svobodo, ako so krivi, se morajo tekom treh ur po razsodbi ustreliti. Vsak priziv je izključen. Nato pravi proglas dobesedno:

«Dne 9. novembra 1918. (dan nemške revolucije) je zmagalo izdajstvo, 9. novembra 1923. prične maščevanje. Zločinci od 9. nov. 1918., ki niso še pod ključem naj se postrelje. Vsak Nemec, ki dobi v pest Eberta, (predsednika republike), Scheidemannna (bivšega drž. kanclerja), Coltna, Pavla Levija, Teodorja Wolffa, (gl. urednika «Berliner Tagblatta»), Jurija Bernhardta (gl. urednika «Vossische Zeitung»), in njihove privrženice, jih mora izročiti žive ali mrtve v roke narodne vlade. Očistiti narodno čast je prva dolžnost vlade.»

«Za verižnike obstoji le ena kazen: vislice, Uradništvo, ki simpatizira z republiko meseca novembra, se odpusti.

Za narod, ki hoče živeti, je samo ena pot: boj!»

Grozilo je nepopisno klanje v srednji Evropi.

Iz tega vidimo, kakšno mesarsko klanje bi bilo nastalo v Nemčiji, ko bi bil zmagal Hitler. Vse količkaj vplivne osebe iz nasprotnih strank, bi izkrevavele pod udarci krvnikov. Nadalje ne smemo tudi zabiti, da se je antanta že pripravljala, da poseže z oboroženo silo vmes. V Parizu in Londonu so namreč vedeli, da bi Ludendorff in Hitler odpovedala versajsko mirovno pogodbo in ustavila vsako plačevanje odškodnine za zmirom. V Parizu so se že pripravljali, da vkorakajo z vojsko na Bavarsko. Ako bi bil Hitler zmagal, bi imeli kmalu v osrčju Nemčije francoske čete, pred katerimi bi se nemški nacionalisti gotovo ne bili hoteli vdati. Na francoski vdor, bi bil odgovoril Ludendorff z mobilizacijo in v bogatih nemških mestih in vaseh bi se bila začela zahrbtna vojna od moža do moža. Velika država bi bila postala eno samo krvavo bojišče. Z druge strani so se že gibali tudi Rusi in Bog zna, kaj bi se bilo zgodilo.

pravi škof — bi oropal svoje otroke krščanske vzgoje ter se pregrešil proti Kristusovi postavi.

Bolj čisto, odločno in razumljivo ni mogoče govoriti.

Kaj je dolžnost kristjana, ve torej vsak, pošten človek na naši zemlji.

Ako vam, gospodje, to ni prav, pojdite na Trentinsko, poučite škofa, kaj je nauk katoliške vere. Recite mu, da zlorablja najsvetejše čute ljudstva, da je «nepopolen ali pa krivoverec in hudobnež, katerega naj se vsak pošten človek izogiblje.»

Gospodje, pojdite k njemu in storite to!

gla zato najmanjši uspeh. Poincaré je šel preko Angležev svojo pot naprej in londonska vlada je gledala s prekrižanimi rokami, kako zmaguje Francija.

Ta nedoločna politika je naletela na Angleškem kmalu na odpor. Ljudstvo je godrnjalo in Baldwin je spoznal, da zgublja Konservativna stranka na vplivu. Kljub temu da ima v parlamentu večino, je Baldwin razpisal volitve, ker noče vladati proti javnemu mnenju dežele. V tem se vidi, kako spoštujejo Angleži voljo ljudstva in kako se trudijo, da bi zgradili vlado na privoljenje večine, ne pa na golo silo.

To je vzrok, zakaj so se razpisale volitve. So pa še drugi važni razlogi, o katerih bomo pisali drugič.

Rimski parlament se otvori 29. t. m.

Pri nas se je naznanila v časopisju vest, da se otvori 29. t. m. državni zbor. Na dnevnem redu so različni zakoni in med njimi nov občinski in deželni zakon. Komaj se je torej vpeljala v naše kraje italijanska občinska in deželna zakonodaja, že se moramo pripraviti, da bo razveljavljena in se uvede nova. Za nas je ta zakon velike važnosti, ker zadeva žive interese ljudstva in zato bomo o njem natančno poročali.

Vladi se izroči še enkrat polna oblast.

Silno važen je tudi predlog vlade, naj ji parlament obnovi še enkrat zaupanje, s tem da ji da oblast izdajati zakone in sestavljati proračun. V rokah ministrov bi bila torej vsa zakonodajna in nadzorovalna oblast ljudskega zastopa in povrh še vsa izvršilna oblast, ki vladi itak pritiče. To je moč, kakor je ni uživala nobena vlada niti za časa vojne. Če človek čita časopisje v državi, dobi takoj vtis, da bodo stranke tudi ta predlog vlade sprejele. Nekoliko bodo opozicionalci pogodrnjali, jezili se bodo doma in v gostilnah, a več se ne bodo upali storiti. Opozicionalnim strankam je šlo nekaj v kost, tako da so zgubile vsak pogum, odločno nastopiti. Dames čitamo n. pr. v časopisju, da so ljudovci sklenili glasovati za predlog. Isto bodo ali so napravili liberalci, demokratje in drugi. Vlada prejme torej še enkrat polno moč in tako je Mussolijmu dana oblast, da vlada še eno leto neomejeno v državi s privoljenjem parlamenta. Zato se bodo volitve v državni zbor najbrž zopet prelozile.

Kaj delajo v senatu.

Italijanska gosposka zbornica je začela svoje javne seje. In kaj mislite, s čim se pečajo dames, gospodje senatorji? Uganite! Oni razpravljajo o novem volilnem zakonu. Vsa Italija in cel svet ve, da je zakon že davno pod streho in oni vendar še o njem razpravljajo. Ustava namreč govori, da mora biti vsak zakon sprejet od poslanske in pa od gosposke zbornice. Sedaj je torej zakon v senatu. Toda kje se je še našla kaka gosposka zbornica ali kakšen senat na svetu, ki bi bil odklonil predlog katere koli vlade! Naj bo vlada bela, črna ali zelena, stari gospodje glasujejo vselej in redno zanjo. Tako je v vseh državah. Zato bi bilo najbolj praktično in odkritosrčno, ko bi se zakon sprejel brez debate, to se pravi v 4 minutah.

Hitler ulovljen.

Berlinska Stresemannova vlada je ostala gospodarica položaja. Posrečilo se je celo, uloviti glavnega organizatorja revolucije: Hitlerja. Skril se je bil v hiši znane družine na deželi, kjer ga je kmalu izvohalo policija. Ko so stopili predenj orožniki in mu nastavili na prsi samokres, se je brez upora predal. Sedaj je mož pod ključem in premišljuje svoj poraz. Ako bi se hoteli njegovi nasprotniki držati navodil njegovega proglasa, bi bil danes že ustreljen in njegovo uporno srce bi krila hladna zemlja.

Hitler pride pred vojaško sodišče, ki ga bo po zakonu sodilo.

Pošast revolucije ni še utonila.

Z druge strani pa noče vlada čez noč postreliti upornikov radi tega, ker nacionalistično gibanje še davno ni udušeno. Hitler ima še mnogo skritih in javnih privrženecv in njegova smrt, bi odbala nacionalizem s sijem mučeništva. Treba je torej malo počakati. Da se bavarski zmagovalci ne čutijo popolnoma varne, vidiš že v tem, da se je Kahr obdal v Monakovem okoli in okoli z vojaštvom. Njegova palača, iz katere poveljuje deželi, je zavarovana na dohodnih cestah z železnimi žicami, strojne puške so polno blizu vladnega poslopja, ki je natrpano vojaštva kakor trdnjava. Mož je skrajno previden, ker ne ve, ali ne bodo poskusili nacionalisti še enkrat revolucijo. Tak je danes položaj na Nemškem.

Nove volitve na Angleškem.

Angleški ministrski predsednik Baldwin je maznalil v parlamentu, da se jutri v petek razpusti poslanska zbornica in se vrše volitve 5. in 6. decembra. Ni preteklo še eno leto, odkar je zavlada na Angleškem Konservativna stranka in že se razpisujejo nove volitve. Kako je to mogoče, ko ima Baldwin vendar večino v parlamentu? Zakaj ne izrablja svojo moč in vlada do konca? Zato, ker so Angleži na taki stopnji politične demokracije, da ne marajo vladati proti ljudski volji, četudi imajo v parlamentu večino. Angleška vlada je v zadnjem letu vodila zelo mrtvo politiko na Francoskem in v Nemčiji. Nastopala je proti francoskemu imperializmu in branila Nemce, toda nikdar se ni upala, se postaviti prav odločno na stran Nemčije. Tavalala je enkrat na levo, enkrat na desno, si zapravila simpatije Francozov, ne da bi dose-

Vatikan in Jugoslavija.

V časopisju čitamo, da se pričenejo v kratkem pogajanja med Vatikanom in belgrajsko vlado. Že pred vojno je bila sklenila Srbija s papežem pogodbo ali konkordat, s katerim so dovoljevali Srbi Katoliški cerkvi popolno svobodo in enakopravnost na svojem državnem ozemlju. Pogodba med Srbijo in Vatikanom je bila tako dobra in pravična, da so jo smatrali za vzorno. V tistem času je bil prejel umrli Stojan Protič od papeža visoko cerkveno odlikovanje.

Kmalu po sklenjenem konkordatu je pa izbruhnila svetovna vojna in pogodba se ni mogla izvesti.

Ker so pa prišle medtem nove razmere in so Slovenci in Hrvati sto-

pili v skupno državo s Srbi, je bilo treba misliti na nov konkordat. Kajti katoličani tvorijo danes v Jugoslaviji malo manj ko polovico prebivalstva in jih ni mogoče smatrati za manjšino, kakor so bili v predvojni Srbiji.

Slovansko bogoslužje.

Zato se pripravljajo v Rimu in Belgradu že delj časa na nova pogajanja, ki bodo kmalu začela. Vse kaže, da se bodo vršila v duhu odkritega prijateljstva, kajti Vatikan in Belgrad polagata na to veliko važnost. Dobro voljo Vatikan vidimo že iz tega, da misli, kakor čitamo, dovoliti katoličanom v Jugoslaviji slovansko bogoslužje. Kaj to pomeni, o tem bomo razpravljali prihodnjič.

Kaj je novega na deželi

SV. GORA.

Dne 11. t. m. smo imeli strašno jutro. O pol 7. uri zjutraj v trenutku, ko se je pričela pridiga, je strela s strahotnim treskom udarila v cerkev, raztrgala strelovodno žico ter povzročila silno paniko in zmedo med zbranimi romarji, izmed katerih jih je več popadalo na tla z občutno pretresenimi udi. V samostanu je obiskala strela kuhinjo in celico enega izmed bratov lajkov, razkopala na več mestih zid, razdrobila veliko šip na oknih ter smuknila slednjic v hlev, kjer je ubila eno mulo (vredno 2500 L.) in psa. Ena izmed krav si je odgriznila konec jezika, dva hlapca pa, ki sta bila tedaj v hlevu, sta ostala nepoškodovana. Treska in hudega vremena reši nas, o Gospod!

IZ GOR. KRASA.

Pred kratkim se je vršil občni zbor Hranilnice in posojilnice v Tomaju. Izvolil se je nov predsednik g. Jos. Gerbec, župan, in vsi člani načelstva. Videlo, pa se je da je med našim ljudstvom vse premalo zanimanja in razumevanja za združništvo in zavisni skoro vse od par oseb, ki upravljajo zadrugo. Potrebno je, da se ljudstvo vsposobi z izobrazbo, sicer zadruge ne bodo na Krasu uspevale. Tu ima naše razumništvo in časopisje dosti dela. — Letos nas je tik pred trgatvijo obiskala povodenj s točo. Slednja nam je vničila po nekaterih krajih večino trgatve in ajde. Najhujše je tolkla okoli Repentabra, Krepelj in Križa, manj v Tomaju, še manj pa v Dutovljah in Šepuljah.

SOLKAN.

V naši vasi in njenem obližju so prišli razni zločini že tako na dnevni, oziroma nočni red, da resno ogrožajo dobro ime našega kraja. Pred par tedni je skrivnostno izginil tapetnik Brumat iz Solkanske ceste, o katerem še do danes ni ne duha ne sluha. V zadnji številki smo poročali o Štefanu Makucu, katerega so našli v noči na pondeljek umirajočega s prebito črepinjo v bližini viadukta

na Solkanski cesti. Danes moramo zopet pisati o težkem zločinu, ki se je dogodil med Plavami in Dolgo njivo. V četrtek proti večaru se je vozil 20 letnisin Karol tamkajšnjega občinskega komisarja Nibrandta po kupčijskih opravilih iz Kanala proti Solkanu. Ne daleč pred Dolgo njivo skočijo pred voz trije v ženske preoblečeni moški, omamijo z udarci mladega voznika ter mu poberejo ves denar, ki ga je imel pri sebi, okrog 1000. lir. Nato ga privežejo na voz in zapode konja proti Dolgi njivi, sami pa izginejo v naraščajoči mrak. Za zločinci dosedaj še ni nikakega sledu.

ŠT. MAVER PRI GORICI.

Odstranjevanje streliva, ki ga je pustila vojna po naših pobožjih, je zahtevalo tudi pri nas žrtev. Anton Benz star 22 let, je bil zaposlen pri razstreljevanju municije. Ko je pred nekaj dnevi vršil svojo službo na Sv. Valentinu, je razpočila granata, katero je hotel vničiti, tako nesrečno, da je grozno razmesarila ubogega mladeniča, ki je bil na licu mesta mrtev. Strašne so žrtve, ki jih zahteva vojna še sedaj.

Iz ŠTURJI

nam pišejo: Protesti zoper krivične odloke o vpeljavi italijanščine v ljudske šole, so silno razburili ajdovske orožnike. Poklicali so na orožniško postajo g. D. Krtelja in začeli na prav «kulturni način» rjuti nad njim. Izsilili so hoteli, da bi jim izdal sestavljavec protesta in ga na zvijačen način izpraševali, če ni mogoče med njimi župan, kak občinski odbornik ali tajnik.

Toda gospodje so naleteli na trd oreh. Krtelj je mirno poslušal ter nato neustrašeno izjavil, da je podpise nabiral in protest sestavil on sam. Ko je povedal orožnikom, da je celo sam ministrski predsednik v Koloseju mirno poslušal podoben protest, je marešalo postal bolj mehke in povprašal zaslišanca, kaj da je. Obraz se mu je dvakrat zategnil, ko je slišal, da je g. Krtelj delavec. Je že tako: kadar sila do vrha prikipi, zna-

mo braniti vsi to, kar nam je svete-ga. Taka je naša kri.

Iz GOR. BRANICE.

Danes 12. t. m. se je mudil pri nas preč. g. poslanec Štek. Ogleдал si je na licu mesta škodo, ki jo je povzročila na 3. oktobra stražna povodenj po Raši in pri Kobilih.

G. poslanca prosimo, da po močeh podpira in uveljavi naše upravičene prošnje za podporo.

G. poslancu Šteku naše zaupanje in zahvalo. Pridite se!

Vestno vršimo vse dolžnosti kot italijanski podaniki, vlada naša pomagaj v tej grozni nesreči!! Prizadeti.

STRAŽA PRI CERKNEM.

Nedavno so neznan izmoviči tudi pri nas pri gospodu Zlatoperju napravili tatinski poizkus, ki pa se jim k sreči ni bil obnesel. Na klic gospodarja so pustili blago (usnje) v vrednosti več tisoč lir na cesti in zbežali.

Naše nad deset let obstoječe izobrdruštvo nam je oblastvo razpustilo. Zakaj — ne vemo!! Resnici na ljubo bodi povedano, da je to nekaterim našim mladim ljudem, posebno fantom, vseč, ker zdaj jih ne ovira nič, da ne bi vsako prosto ulico porabili s popivanjem po gostilnah. Fantje! Zavedajmo se, da to niso pota, po

katerih naj bi šloil značajan — pošten fant. Na ta način ne dobimo potrebne izobrazbe, temveč bomo samo podivjali. Če nam društva ne dovolijo, kdo nam pa brani nadaljne skupne nedeljske sestanke, kdo nam brani segati po dobrih knjigah, s katerimi razpolagamo? Nazaj v društvene prostore k notranjemu delovanju. Strazan.

KAL nad Kanalom.

Svet bi si kmalu mislil, da smo zamrli, toda smo se krepko pri življenju, četudi moramo v narodnem oziru pretrpeti mnogo krivic. Teško smo molčali, ko smo čitali o naredbah proti našemu časopisju in o poitalijančenju naše sole. Povemo pa glasno pred celim svetom, da nas ne bodo poitalijančili, ako si tudi glave odtrgajo. — Dne 7. m. m. smo imeli pri nas hude nalive. Ljudje so bili že v resnici preplašeni, ko neurje ni hotelo prenehati. Vsi studenci in potoki so tako narasli, da je voda preplavila vse ceste. Cesta Kal-Avce se je v treh krajih vplazila in je voda odnesla ves grušč. Nihče ne ve, kdo bo to cesto popravil in oskrboval. Dežela se izgovarja, da cesta ni njena, a ravno tako pravi tudi občina. Res, Bog ve, kdo se bo usmilil te in tudi drugih cest, ki so vse v zelo slabem stanju?!

DNEVNE VESTI

Bliža se obglavljenje slovenskih sodnikov.

Te dni so sprejeli premnogi sodniki goriskega okraja neke dekrete, v katerih jih vlada nekako opozarja, da bo treba kmalu zapustiti službo. Svoj nastop utemeljuje vlada na zelo originalen način: nekterim sodnikom očita, da radi pijejo vino, drugi so v zasebnem življenju memoralni, tretji nso dovolj brihni, četrti trosijo preveč denarja itd.

Vsi ti sodniki smejo tekom 10 dni izjaviti svoje mnenje in nato bodo predloženi posebni komisiji, ki jih preišče in odloči, kdo sme še ostati na dosedanem mestu.

Koliko jih bo vlada obdržala, bo pokazal izid v kratkem času.

Take dekrete so dobili vsi slovenski sodniki okraja s eno izjemo.

Toda tudi italijanskim sodnikom niso povsem prizanesli.

Izmed Italijanov so dobili dekret svetnik Clarici, svetnik Vinci in drugi.

Ta dogodek je vzbudil v Gorici nepopisno razburjenje in splošno ogorčenje. K stvari se še vrnemo.

Obletnica rapalske pogodbe.

se je obhajala v Jugoslaviji s črnimi zastavami in žalnimi shodi.

Glavno glasilo ljudovcev «Il Popolo», ki ga urejuje Sturzo, je ostro obsodilo vladno politiko proti slovenskim, hrvatskim in nemškim manjšinam. List pravi med drugim, da bi moralali vsi uradniki poznati slovensščino, hrvaščino in nemščino, da bi se mogli razumeti s prebivalstvom.

Rudnik v Rajblju

je dala vlada neki angleški družbi v najem.

Zopet komisarji!

Videmski prefekt je imenoval v naših krajih neke nove komisarje, postavljene čez več občin z nalogo, da preštudirajo, kako bi se dalo združiti večje število občin v eno samo enoto. Novi komisarji nimajo nobenih pravic nad župani, ker vodijo ti kakor doslej vse občinske posle sami. Na slovenski zemlji so bili imenovani nastopni komisarji: neki Vitorelli nad skupino Bovec — Žaga — Srpencia — Soča — Čezsoča — Trnovo — Trenta. Giuseppe Peter-nell je dobil v roke občine: Kanal — Anhovo — Korado — Deskle — Ajbo in Ročinj. Nikolaj Brunelli: Malborget — Ukve — Žabnice — Trbiž in Belo peč. Dr. Biancorosso ima Tolmin — Grahovo — Sv. Lucijo — Volče in Ponikve. Neki Jarabez drži Cerkno — Šebrelje in Šentviško goro. Gospod Pancino se raztegne čez Kobarid — Kred — Idersko — Lipek — Breginj — Sedlo — Drežnico in Libušnje. Neki Pagatto ima Biljano — Kožbano in Medano. Dr. Grion dobi Štandrež — Bilje — Vrtojbo — Renče in Vogrsko. Gospod Stainer prejme Števerjan — Podgoro — Šmartno in Kojsko.

Kdo bo plačal?

Kdo bo plačal te gospode? Mi vemo le toliko, da so nekatere občine dobile že ukaz, da morajo plačati po 300 lir mesečno za komisarja. Ako

Mlada Sibirka.

Praskovja je prejela kleče blagoslov, se živila objemu, zapustila za vedno kočo, ki jo je hranila ubožico izza otročjih let. Oba jetnika sta jo spremljala nekaj vrst stariši so kakor okameneli obtičali na pragu, spremljajoč jo s pogledi, dokler je ni daljava vzela.

Lopulov in žena sta se vrnila v kočico, iz katere je odšel iz slehernega kota tožila samota.

Vaščani so dvigali klevete proti očetu, ki je pustil hčer v tako brezglavo podje-lje.

Ko sta spremljevalca zapustila mladenko, je ta naletela na dekleta, ki so hodila isto pot do bližnjega sela okoli 25 vrst. Na po-

ti se ji je vsilila tolpa fantov, med njimi je bilo nekaj pijanih.

Skočili so s konjev, da jo spremljajo. To se je zgodilo pred velikim gozdom. Potnica se je bila namreč ustavila. Imela je s seboj nekaj jedi, zato se je ustavila ob poti, da se okrepča, proseč seljake, naj oddidejo po svoji poti. Ti pa so se trdovratno pridružili, rekoč, da hočejo z njo deliti kosilo in jo spremiti do bližnje vasi.

Izmislila si je zvijačo, rekla je, da bi rada šla z njimi, da pa mora čakati na brate, ki pridejo od zadaj z vozički. Ker se je pojavila na obzoru senca, dva vozička sta se v resnici prikazala, so zasledovalci jadrno pobegnili.

Naposled je srečno dospela v vas, kjer je nameravala počivati. Spala je pri vla-

stelinu znanu, ki ji je izkazal vso skrb.

Komaj zjutraj je občutila silno utrujenost. Zapustivši spalnico, kjer je prebila noč, se je naenkrat začutila grozno samo. Šla je mimo nekaterih hiš, na neki gostilni je zapazila snamenje orla; spomnila se je iznenadena, da je že bila na tej poti. Gost na pragu se ji je smejal: «Draga moja, če boš tako hodila, ne prideš nikoli v Petrograd. Vrni se rajši domov!»

Ubožica je bila v zadregi. Razen tega ji je bil zemljevid tajnost in ni si znala označiti smeri proti Petrogradu. Zdelo se ji je, da je versko tako slavno mesto Kijev nekje v isti črti. Mati ji je pripovedovala o Kijevu. Zaželela si je videti to mesto kot romarica.

Če je popraševala po Petrogradu, so se ji smejali, zato je sklenilo, da v prihodnje

označi Kijev kot smer, a zadela je slabo, ker je vzbujala s tem še večji smeh. Ne-koč je zašla na križpotje, kjer se je cepilo mnogo cest. Pridrvela je kočija, ona se je pripeljala in zaprosila pojasnila. Tujci so se začudili, misleč da dekle blodi. «Izberi si eno izmed cest», so ji rekli «vse enake so, vse vodijo v Kijev, v Pariz, v Rim». Izbrala si je srednjo pot.

V neznatnih selih je navadno naletela že v prvi hiši na prijazen sprejem, težje je bilo v večjih vaseh, kjer je včasih zaman prosila gostoljubja od hiše do hiše. Imeli so jo za žensko slabih lastnosti, kar ji je zagrenilo marsiktero uro.

Na potovanju v Kamujčev jo je zadela grozna nevihta. Pohitela je, da dospe do prvih hiš, ki jih je upala kmalu doseči.

(Dalje prihodnjič.)

posebne pogodbe in zastane s plačilom več kakor 10 dni, mora potem plačati 4% kazni od neplačane svote.

Od postnih posiljatev (Paketov).
mora vsakdo plačati užitnino takoj ob sprejemu. Poštna uprava lahko proda vse posiljateve, ne da bi posebno na to opozorila in brez sodnijskega postopanja, ako se ne plačati užitnina. Poštna uprava določi razprodajo, ko se ji zdi primerno. Preostanek užitnine se mora vrniti opravičenemu prejemniku posiljatev.

Kdor je plačal po nepotrebnem užitnino, mora zahtevati povrnitev plačane svote v teku dveh let od dneva plačila. Priložiti mora izvirno plačilno boletu. Prošnjo mora napraviti pismeno. Po preteku dveh let pa ne more zahtevati vračila.

Ako bi se pa pri pregledu bolet ugotovilo, da so se dogodili pogrški v računstvu, oziroma pri odmerjenju užitnine, se morajo isti uradno popraviti.

O kaznih in kazenskem postopanju.
ne moremo tu razpravljati, ker bi morali napisati cel članek. Ako bi bil tozadevno kdo kaznovan, naj se obrne na podpisano tajništvo v svrhu nasveta.

Tajništvo Kmeto-Dejavske Zveze
v Gorici.

VALUTA.

Dne 14. novembra si dal ali dobil:
za 100 dinarjev — 26.10 — 26.40 L.
za 100 avstr. kron — 3.1 — 3.2 stot.
za 1 dolar — 22.95 — 23.05 L.
za 1 funt 100.20 — 100.50 L.

Neslavni konec mogočnega moža.

List «Il Giornale d'Italia» prinaša o bivšem konzulu fašistovske brambre s Krasa Petru Rainisu zanimiva odkritja. Peter Rainis je prišel v Trst leta 1918 in si je začel natikati na prsa različna vojaška odlikovanja. Najprej si je pripel bronasto svetinjo, potem vojni križ, nato srebrno kolajno, nato še eno in še eno, potem si je prišil na rokav mrtvaško glavo in dodal v kratkem še dve, tako, da so mislili vsi, da je bil nič manj ko trikrat povišan v svoji «šarži» vsled vojnih zaslug. Ni minulo dolgo časa, ko se je nenadoma odlikoval z viteštvom Italijanske krone, nato je zablestel na njegovih prsih križ vojaškega savojskega reda, potem francosko odlikovanje s palmami, nato nov vojni križ, sledile so angleške, češkoslovaške in srbske vojne svetinje in cela nepregledna vrsta manjših odlikovanj. Na njegovih prsih ni bilo več postora za blesketajoče zvezde, križe, kolajne in redove.

Vsi ga častijo.

Vojaški predstojniki, slavni generali so ga čislali in častili, tržaško časopisje ga je slavilo kot nedosežnega narodnega junaka, prinašalo njegovo sliko in ga stavilo vsem za vzor. Ker ni nihče slutil njegove sleparije, se je povišal sam za majorja in se odlikoval z najvišjo svetinjo, ki je v Italiji mogoča, z zlato vojno kolajno. Mož je vlekel povrhu vse pristojbine od svojih odlikovanj in se čutil na vrhuncu svoje slave. Vdeležil se je z D'Annunzijem pohoda na Reko in pesnik ga je močno čislal in občudoval. Nato je prišel mož v Istro in bil izvoljen za župana v Novem gradu. Kmalu se je vrnil v Trst, in sicer pomnožen z novim odlikovanjem: postal je častnik Italijanske krone.

Pri Kraljevi mizi.

Za časa volitev v parlament leta 1921 je malo manjkalo, da ga niso kandidirali fašisti za državnega poslanca mesto poslanca Albanesa. Ko se je prepeljevalo truplo Neznanege vojaka v triumfu v Rim, je bil Rainis dodeljen kot častna straža in spremljal Neznanege vojaka preko vse države. Ko je prišel kralj s kraljico v naše kraje, mu je bil Rainis predstavljen in je sedel z njim pri

isti mizi. Pridobil si je prijateljstvo kralja, slavnih generalov in se kretal v njih družbi.

Po zmagi fašizma je bil imenovan za konzula «Kraške legije» in imel pri tem tudi blagajno v rokah. Kar zmanjka nekega dne 29.000 lir. Ta dogodek je bil njegova nesreča. Izvršila se je preiskava, ki je dognala, da je bil Rainis v vojni navaden poročnik brez posebnih odlikovanj. Razkrinkan je bil za sleparja.

Vest je močno razburila vodilne kroge fašistovske brambe in vso tržaško javnost.

Tako piše «Giornale d'Italia», kateremu verujemo.

Dolžnost krčmarjev je, da točijo pristna, domača vina. Krčmarji I Dobro, pristno vino in po ceni dobite v Vinarski zvezi v Gorici, via Mameli št. 8, v bližini stare goriške gimnazije.

DAROVI.

Za Slovensko sirotišče: Kmečka hranilnica in posojilnica pri Sv. Luciji 200 L, velec, g. dr. Franc Gabršček, odvetnik, 50 L. Bog poplačaj!
Za Alojzijevišče: Sl. Km. hranilnica in posojilnica Sv. Lucija 100 L. Prisrčna hvala!

JAVNA DRAŽBA PRI SODNIJI V GORICI.

V sredo 21. novembra t. l. ob 9. uri se bo vršila pri preturi — okrajni sodnji — v Gorici v sobi št. 5 javna dražba sledečih nepremičnin:

I. zemljiške parcele v obsegu 1223 kvadratnih metrov z izhodom na šentpetersko ulico med hišama št. 43 in št. 47 — pripravno za stavbeni prostor ali skladišče — cenjeno L. 12.000, najnižja ponudba L. 6000.

II. stroji *) mehanične, mizarske delavnice z majhno novo hišico (4 prostori, še ne popolnoma dodelano) Via Lunga 46.

Površje zemljišča 1700 kvadratnih m. cenjeno Lir 35.300, najnižja ponudba Lir 17.650.

Dražilo se bo najprej za vsako skupino posebej in potem tudi za obe skupini skupaj.

Ponudniki morajo položiti vadij v znesku 10% cenilne vrednosti.

Natančnejši pogoji so razvidni iz sodnih spisov E 1391/22.

*) Za stroje najnižja ponudba L. 3585.

Radi skorajšnje preselitve v teku 20 dni razproda

Tvrdba Asperti & Saldini v KRMINU

Piazza XXIV Maggio št. 444

vso svojo zalogo blaga s popustom 25%.

Ugodna prilika za neveste pri nabavi perila, blaga za gospe in gospode, krasnih odrezkov za plašče, dvonitnikov in volne za matrace, raznih svil, preprog, zaves, žepnih rut, ovratnikov, ovratnic, dežnikov, klobukov in raznega drugega blaga.

RAZPIS SLUŽBE.

Občina Bovec sprejme uradnika, sposobnega slovenskega in italijanskega jezika v govoru in pisavi. Plača po dogovoru.

Prošnje z navedbo dosedanjega službovanja naj se vložijo do 1. decembra 1923. Nastop službe najpozneje do 1. januarja 1924.

Župan: Anton Durjava.

KOŽE ZA STROJENJE

in v to spadajoča dela sprejme po zmernih cenah Kristjan Trampus v Gorici, via Tomsig št. 22 (blizu Žilvinskega trga).

Kje se nahaja Bednařikova knjigoveznica?

V prostorih Zadrudne tiskarne v Gorici na Placuti, vogal via Orzoni.

Krojaški pomočnik si išče dela. Naslov pove uprava «Goriške Straže».

Trgovino z kuhinjsko posodo in železnino F. Frandolič

Piazza E. de Amicis št. 1
(Korenj) priporočamo

ZDRAVNIK

dr. Rado Sfiligoj

sprejema za kirurgijo, porodništvo in ženske bolezni
v Gorici, Via Mameli št. 8-I.
od 9. — 11. in 14. — 15.

Adria čeviji

izdelek „Čevljarske zadruge v Mirnu“

Lastne prodajalne:

Gorica, Corso G. Verdi 32
Trst, Via dei Rettori 1.

Tvrdba z jedilnim in kolonjalnim blagom Anton Kuštrin - Gorica

Via Carducci 25 (prej Gosposka ulica) se priporoča slavnemu občinstvu v mestu in na deželi.
Vse blago prve vrste.

Cene zmerne in nizke. Postrežba točna in solidna.
Na željo odjemalcem v mestu se blago dostavlja na don.

AVTOMOBILNE PREVOZE

vsakovrstnega blaga: vina, pohištva, štacunskega blaga, drv, desk, čokov, itd.- za vsako razdaljo prevzema po zmernih cenah,

Friderik Fasser, Rjdovščina stev. 1 pri Gorici

Najvišje cene plačam

za kože: lisic, kun, podlasic, zajcev, mačk, veveric, jezbecev i. t. d., i. t. d.

Sprejemam pošne pošiljate!

Walter Windspach
GORICA - VIA CARDUCCI 31. 10

Soško električno podjetje s sedežem v Trstu

(Officine Elettiche dell'Isonzo Società Anonima con sede a Trieste)

Via Mazzini 26. nadstr. I.

se mora pritožiti

nad poškodbami, ki so se izvršile na njegovih električnih črtah in predvsem na električni progi Tržič-Gorica, ki do sedaj še ne deluje. Mnogi so bili tako predrzni, da so odnesli na tej črti razni material in kovinske predmete.

Električno društvo izjavlja, da bo postopalo proti krivcem z vso strogostjo ter jih bo izročilo sodnijski oblasti in opozarja vsakogar, da ne zlorablja ter da se ne dotika njegovih naprav, četudi se ne delujejo.

Električno društvo je tudi pripravljeno nagraditi vsakogar, ki naznani odgovorne osebe in ki mu omogoči, da pride v posest v celoti ali pa vsaj deloma ukradnega materiala.

Trst, dne 22. oktobra 1923.

Ravnateljstvo.

Vedež za leto 1924 je izšel

Zaloga v Gorici v knjigarna
K. T. D. (Montova hiša)
v Trstu pri J. Štoki, (knjigarna Via Milano)

Modni salon ROZE MUNGHERLI

v Gorici se je preselil v trgovino na

Corso Giuseppe Verdi št. 40

V trgovini je dobiti vse novosti letnega časa z vzorci iz Pariza, Milana in Torina. Izvršujejo se tudi vsakovrstna modistična dela. Klobuki Roze Mungherli so razstavljeni in se prodajajo samo v lastnem salonu Corso Verdi št. 40.